

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 1. mars 2023

Sak: 2022/1658

Klager: A (tidligere B)

Energiklagenemndas medlemmer:

Henrik Bjørnebye, Edna Grepperud og Helle Grønli

1 Sakens bakgrunn

- (1) Nettselskapet A (heretter «klager») søkte 28. februar 2022 om å få prosjektet «Utsira testsenter» omfattet av Reguleringsmyndigheten for energi (RME) sin finansieringsordning for forsknings- og utviklingsprosjektet (FoU) for nettselskaper. Prosjektet har fått innvilget tilskudd fra Sustainable Energy AS (katapult-senter i Sivas ordning Norsk katapult) og fra Ulla-Førrefondet.
- (2) RME bekreftet mottatt søknad i e-post den 17. mars 2022, og avslo søknaden i vedtak datert 8. juni 2022. Begrunnelsen for avslaget var at prosjektet handlet om å legge til rette for forskning og utvikling og ikke i seg selv hadde et forskningsmessig innhold. Prosjektet oppfylte etter RMEs vurdering ikke vilkårene for å inngå i finansieringsordningen for FoU, jf. forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomhet og tariffer av 11. mars 1999 nr. 302 (kontrollforskriften) § 7-3 bokstav d.
- (3) Klager påklaget vedtaket den 27. juni 2022.
- (4) RME ba om ytterligere informasjon i saken ved e-poster 26. og 28. september 2022, og i brev datert 11. oktober 2022. Klager ettersendte ytterligere opplysninger i e-post 26. og 29. september 2022 og i brev datert 21. oktober 2022.
- (5) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov av 19. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble oversendt Energiklagenemnda den 30. november 2022.
- (6) Klager har i brev datert 7. desember 2022 fått informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda og frist til å inngi kommentarer til RMEs innstilling i saken eller andre merknader. Det kom ikke inn merknader.
- (7) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken 1. mars 2023.

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

2 RMEs vedtak

- (8) RME kom til at klager ikke kunne få prosjektet «Utsira testsenter» godkjent i RMEs finansieringsordning for FoU. Hovedbegrunnelsen for avslaget var at RME mente prosjektet i hovedsak omfattet å bygge et testsenter og ikke i seg selv var et FoU-prosjekt.
- (9) Det ble vist til at finansieringsordningen var rettet mot konkrete og veldefinerte FoU-, demo- og pilotprosjekter. Klagers prosjekt handlet etter RMEs vurdering om å legge til rette for forskning og utvikling og hadde ikke i seg selv et forskningsmessig innhold. RME viste til at finansieringsordningen ikke dekket prosjekter eller aktiviteter med mål om å etablere infrastruktur for forskning og eksperimentering. RME ville imidlertid kunne godkjenne konkrete prosjekter som benyttet seg av fasilitetene i senteret, dersom disse oppfylte de andre kriteriene i finansieringsordningen.
- (10) RME gjorde også klager oppmerksom på bestemmelsene i forskrift av 24. oktober 2019 nr. 1413 om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 4-16 som presiserte at salg eller leie av overkapasitet i testsenteret skulle skje i et begrenset omfang. RME viste til at nettselskap ikke skulle bygge opp eller opprettholde egen kapasitet med formål om å selge eller leie denne ut.

3 RMEs innstilling

- (11) RME gikk i innstillingen kort gjennom bakgrunnen for saken. RME opplyste at finansieringsordningen var en særskilt ordning i inntektsreguleringen som tillot nettselskaper å få et tillegg til inntektsrammen ved spesifikke FoU-prosjekter som på forhånd var godkjent av RME, jf. kontrollforskriften § 7-3 bokstav d. RME opprettholdt sin vurdering i vedtaket og gjentok at hovedbegrunnelsen for avslaget var at bygging av et testsenter ikke kunne anses å være et spesifikt FoU-prosjekt.

4 Klagers anførsler

Klager har i det vesentlige anført:

- (12) Klager viste i søknaden til at «Utsira testsenter» skulle være et kompetansesenter for utvikling av bærekraftige energiløsninger (Smarte energisystemer, hardware-komponenter og software). Målet var å bygge kompetanse og erfaringer for klager, og samtidig tilby ledig kapasitet i bygget til andre nett- og energiselskap, samt til akademisk, FoU-institusjoner og til leverandørindustrien. Testsenteret skulle tilby testinfrastruktur for smarte fornybare energisystemer, og være tilgjengelig på non profit-vilkår for tredjeparter som ville prøve ut sine løsninger og produkter mot distribusjonsnettet og lokale mikronett. Prosjektet ville ta utgangspunkt i mikronettløsningen som allerede var etablert på Utsira, som resultat av et tidligere gjennomført NVE-godkjent FoU-prosjekt.
- (13) Videre ble det opplyst i søknaden at klager skulle være eier og stå for selve driften av testsenteret. Prosjektet ville legges under paraplyen til katapult-senteret Sustainable Energy AS. Ordningen Norsk katapult er forvaltet av det statlige foretaket Siva. I søknaden ble det vist til at rollen til Sustainable Energy AS var å legge til rette for tredjepartsbruk av ledig kapasitet. I klagerunden ble det imidlertid opplyst at Sustainable Energy AS hadde endret forutsetningen for støtten, og at prosjektet nå ble støttet etter det generelle gruppeunntaket i statsstøttereguleringen (GBER) artikkel 25 for støtte til forsknings- og utviklingsprosjekter (FoU), og ikke lenger artikkel 26 som gjaldt støtte til forskningsinfrastruktur. Klager pekte på at Sustainable Energy AS dermed ikke ville ha

rett til å leie ut senteret, og at hele senteret nå var tenkt brukt til klagers egne prosjekter sammen med partnere fra bransjen og akademien.

- (14) I klagen ble det anført at det var uriktig av RME å ikke definere prosjektet som FoU. Klager fremhevet samspill og styring av lokal produksjon og lokal lagring av energi opp mot strømmettet som et viktig FoU-område. Videre viste klager til at etableringen av selve senteret, inkludert FoU-aktiviteten, ville bli kjørt som et eget prosjekt over tre år. På Utsira var det allerede etablert et smart og automatisert samspill mellom strømmettet, lokal produksjon og et større utplassert kraftbatteri og kraftelektronikk (både on- og off-grid mode). Klager skulle i prosjektet opprette tre nye mikronett med ulike styringssystem: Schneider, Future Home og et tredje lokalt styresystem. Hvert av disse skulle kobles opp i et smart samspill med eksisterende mikronett (Wärtsilä). Prosjektet ville fokusere på hvordan lokale mikronett kunne bidra i en fleksibilitetsløsning for å kompensere og redusere makslast og dermed optimalisere klagers behov for nyinvesteringer i nettet. Klager ville søke nye løsninger for å sikre spenningskvalitet og muligheten for «øy-drift», både for øyen totalt sett og for hvert enkelt mikronett. Testsenteret ville bidra inn i en utvidet smartnettløsning.
- (15) Gjennom prosjektet ville klager videre søke å utvikle nye metoder/løsninger for fleksibilitet mot sluttbruker når det gjaldt:
- «- smart styring av varmtvannsberedere/ elbil-ladere, volumkunder
 - utkobling av el-kjeler ved f.eks. lading av ferje (bilateral avtale)
 - smart styring opp mot drivhus
 - prosjektet har også med aktivitet for optimal energiløsning mellom elektrisitet og væskebaserte energiløsninger: solfangere, varmepumpe, borehull m.m.»
- (16) Klager opplyste at testsenterbygget var tatt med i søknaden som nødvendig lokasjon for utvikling av løsninger samt pilotering/uttesting av aktivitetene for dette prosjektet, men at bygget og øvrig utstyr også ville være viktig og ha stor verdi for kommende FoU-prosjekter. Selve bygget som skulle bli senter for prosjektaktiviteten hadde også fått tildelt støtte fra Enova til prosjektering med tanke på bærekraft og gjenbruk.

5 Klagenemndas vurdering

- (17) Saken gjelder klage over avslag på søknad om inkludering av prosjekt i finansieringsordningen for FoU-prosjekter.
- (18) RME beskriver finansieringsordningen for FoU som en ordning hvor nettselskapene kan få kostnadsdekning for enkelte forsknings- og utviklingsprosjekter gjennom den økonomiske reguleringen.
- (19) Finansieringsordningen for FoU-prosjekter synes i liten grad å være regulert av lov eller forskrift. I forskrift kontrollforskriften § 7-3 bokstav d, fremgår følgende:

«Følgende kostnader skal dekkes inn som et tillegg til årlig inntektsramme:

(...)

d) Kostnader ved spesifikke FoU-prosjekter som på forhånd er godkjent av Reguleringsmyndigheten for energi. Tillegget kan ikke overstige 0,3 prosent av nettselskapets avkastningsgrunnlag i det aktuelle år.»

- (20) Av dette følger det at RME skal stå for godkjenning av slike prosjekter. RME har selv utformet kriterier for søknad og godkjenning som er offentliggjort på organets nettsider. Det skal innledningsvis bemerkes at et forvaltningsorgan kan utforme retningslinjer for egen saksbehandling. Nemnda finner imidlertid ikke grunn til å gå nærmere inn på RMEs retningslinjer i behandlingen av denne saken. RMEs avslag er begrunnet i at inngangsvilkåret «spesifikke FoU-prosjekter» i kontrollforskriften § 7-3 bokstav d ikke er oppfylt. Nemnda kan ikke se at retningslinjene på RMEs nettsider gir nærmere føringer for innholdet i dette vilkåret eller hvordan det skal forstås.
- (21) Ordlyden «spesifikke» tilsier at det skal gjelde bestemte FoU-prosjekter med et klart definert innhold. Et prosjekt som går ut på å etablere bygg eller infrastruktur som skal brukes for gjennomføring av testing, eksperimentering, forskning eller utvikling, faller etter nemndas vurdering utenfor ordlyden. Det vil etter nemndas syn være de enkelte FoU-, demo- eller pilotprosjekter som gjennomføres ved bruk av denne infrastrukturen, som kan omfattes av finansieringsordningen. Det er altså disse enkeltprosjektene som etter søknad til RME skal vurderes etter de fastsatte godkjenningskriteriene.
- (22) Klager fremhever at prosjektet «Utsira testsenter» har betydelig FOU-innhold, at testsenterbygget er tatt med i søknaden som nødvendig lokasjon for prosjektet, samtidig som det vil bli et senter for senere FoU-prosjekter og videre kompetanseutvikling for klager.
- (23) Nemnda forstår det som at det vil utføres testing og utviklingsprosjekter ved testsenteret, og at infrastrukturen vil brukes både til de beskrevne planlagte prosjektene og til fremtidige FoU-prosjekter og eksperimentering. Likevel fremstår etablering av infrastrukturen som den sentrale delen ved prosjektet slik det er beskrevet i søknaden, også etter de utfyllende opplysningene som har kommet i klagerunden. Nemnda er enig med RME i at innholdet i prosjektet ikke oppfyller inngangsvilkåret «spesifikke FoU-prosjekter» i kontrollforskriften § 7-3 bokstav d. Da prosjektet ikke oppfyller inngangsvilkårene for å kunne motta støtte etter ordningen, finner ikke nemnda det avgjørende at prosjektet er funnet støtteverdig av institusjoner som gir tilskudd til FoU. Det er etter nemndas vurdering de enkelte FoU-prosjektene som gjennomføres ved senteret som kan søkes godkjent i RMEs finansieringsordning. Nemnda noterer seg også RMEs uttalelse om at RME vil godkjenne konkrete prosjekter som benytter seg av fasilitetene i senteret, dersom prosjektene oppfyller de andre kriteriene i finansieringsordningen. Nemnda viser til at klager selv må vurdere om det skal sendes søknad for enkeltvis prosjekt som gjennomføres ved senteret.
- (24) Energiklagenemnda finner etter dette at klagen ikke fører frem.

6 Vedtak

- (25) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

1. **Klagen tas ikke til følge.**
2. **Reguleringsmyndigheten for energis vedtak 202204868-10 datert 8. juni 2022 stadfestes.**

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 1. mars 2020

Henrik Bjørnebye

Nemndsmedlem

Edna Grepperud

Nemndsmedlem

Helle Grønli

Nemndsmedlem

Dokumentet er godkjent elektronisk